

**Ionela Cătălina Bogdan
Maria Ionela Grigore**

Adriana Briceag

**Mariana Alina Nicolae
Dumitru Săndel Dorobanțu**

LIMBA , ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

**Caiet de lucru
pentru clasa a III-a**

Editura Paralela 45

Redactare: Iuliana Ene
Tehnoredactare: Monica Birlodeanu
Layout & design copertă: Mariana Dumitru
Ilustrații: shutterstock.com
Pregătire de tipar: Marius Badea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BRICEAG, ADRIANA

Limba și literatura română : caiet de lucru pentru clasa a III-a /
Adriana Briceag, Ionela Cătălina Bogdan, Maria Ionela Grigore, –
Pitești : Paralela 45, 2021
ISBN 978-973-47-3476-4

I. Bogdan, Ionela Cătălina
II. Grigore, Maria Ionela

811.135.1

COMENZI – CARTEA PRIN POȘTĂ

EDITURA PARALELA 45
Bulevardul Republicii, nr. 148, Clădirea C1, etaj 4, Pitești,
jud. Argeș, cod 110177
Tel.: 0248 633 130; 0753 040 444; 0721 247 918
Tel./fax: 0248 214 533; 0248 631 439; 0248 631 492
E-mail: comenzi@edituraparelela45.ro

www.edituraparelela45.ro

Tiparul executat la tipografia Editurii Paralela 45
E-mail: tipografie@edituraparelela45.ro

Copyright © Editura Paralela 45, 2021
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro

Cuvânt-înainte

Acest auxiliar didactic respectă programa școlară în vigoare și a fost conceput să susțină activitatea elevilor din clasa a III-a, venind în completarea manualului. Viziunea modernă a abordării textelor literare a determinat crearea unor exerciții care respectă toate tipurile de itemi (obiectivi, semiobiectivi și subiectivi), făcând din acest caiet de lucru un instrument util, eficient, plăcut, la îndemâna cadrului didactic și a elevului.

De asemenea, sarcinile de lucru vizează învățarea prin cooperare, dezvoltând forme de organizare diverse (în perechi, pe echipe). Totodată, exercițiile respectă principiul gradării de la simplu la complex, venind în sprijinul activităților de remediere, de aprofundare, dar și de performanță, în scopul însușirii și consolidării competențelor vizate de programa școlară. Formularea cerințelor este clară, corectă, astfel încât să faciliteze abordarea corectă a acestora. În plus, elevii vor avea ocazia să-și valorifice imaginația creatoare, să-și dezvolte vocabularul, să aplice regulile de ortografie și de punctuație, normele gramaticale în vigoare. Atât testele de evaluare, cât și exercițiile de recapitulare contribuie la feedbackul oferit cadrului didactic, în ceea ce privește fixarea acestor competențe, astfel încât procesul instructiv-educativ să fie adaptat în permanență, avantajând elevul. Jocurile didactice și metodele moderne constituie un punct de atracție pentru beneficiarii direcți ai educației, făcând din acest auxiliar un instrument de lucru prietenos.

Nu în ultimul rând, sperăm ca grafica să transforme învățarea efectivă într-o adevărată bucurie pentru elevi, constituindu-se într-o invitație prietenoasă în caruselul limbii și literaturii române.

Autorii

Toamna lungă

(fragment)

după George Topîrceanu

1 Transcrie din textul „Toamna lungă”, după George Topîrceanu, paragraful care face referire la liniștea lăsată peste oraș.

2 Alcătuieste câte un enunț în care cuvintele *noi*, *mai* și *vară* să aibă alte înțelesuri decât cele din primul alineat al textului „Toamna lungă”, după George Topîrceanu.

3 Delimitează cuvintele și transcrie propozițiile obținute.

Toamnaîmbelșugatăpunestăpânirepeîntregulpământ.

Seîntindeuncovorfoșnitordinfrunzeărămii.

4 Pornind de la cuvintele de mai jos, formulează întrebări cu referire la textul „Toamna lungă”, după George Topîrceanu, apoi scrie răspunsul.

Cine _____ ?

Cum _____ ?

De ce _____ ?

Să scriem corect! căi/că-i; sar/s-ar

1 Alcătuieste cinci enunțuri cu înțelesurile diferite ale cuvântului *căi*. Consultă DEX.

2 Transformă după model.

Am aflat **că e** actriță.

Am aflat **că-i** actriță.

Simt **că e** rece.

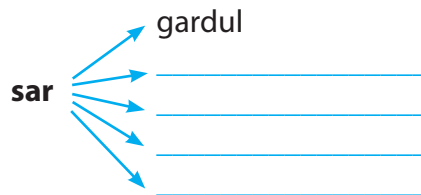
Am înțeles **că e** plecată.

Ai descoperit **că e** cel mai bun.

3 Completează după model.

4 Corectează greșelile și rescrie corect enunțurile.

Eri m-a anunțat căi bolnavă bunica s-a.

Îmi place să s-ar în piscină când ie apa caldă.

S-ar plimba pe alte că-i, casă nu ne întâlnim.

Invitație la spectacolul Toamnei

de Vali Slavu

1 Completează spațiile libere cu informații desprinse din poezie.

- a) Zâna-Toamnă dă _____.
- b) Para va citi o _____.
- c) Cartofii și pătrunjelul vin din _____.
- d) Frunzele vor fi purtate de _____.

2 Scrie pe spațiile libere cuvinte care rimează, pentru a completa versurile. Dă un titlu poeziei obținute.

A sosit toamna _____,
Plină e grădina toată
În jurul tău de privești
Multe legume _____.

Vinete, roșii, _____,
Castraveți și tot ce vrei.
Le aduni cu hărnicie,
Le duci în _____.

Nu uita de sfatul meu:
Să le speli, că nu e _____ !

3 Schimbă prima literă pentru a obține cuvinte noi.

mere
pere

zâna

toamna

pară

dor

4 Desenează în tabelul de mai jos fructe și legume care apar în poezia „Invitație la spectacolul Toamnei”, de Vali Slavu. Scrie sub fiecare denumirea corespunzătoare.

_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Să scriem corect! va/v-a; la/l-a

1 Transformă după model.

a) Cine **vă citește** poezia? → Cine **v-a citit** poezia?

Mama **vă învață** să salutați.

Nu **vă invită** nimeni la spectacol?

De ce **vă laudă** doamna?

b)

azi	mâine
Ana desenează.	Ana va desena.
Băiatul aleargă.	
El cântă.	

2 Colorează caseta cu varianta corectă.

Cine va adus v-a adus dulciurile?

Unde va merge v-a merge Andrei?

3 Completează după model.

îl prinde → l-a prins

îl vinde → _____

îl cinstește → _____

îl aplaudă → _____

4 Formează propoziții, unind corespunzător.

Nimic

Elena

Câinele

El

La muzeu

L-a întâlnit

în parc.

a fost interesant.

nu l-a speriat.

merge la școală

l-a mușcat pe vecin.

are programare la dentist.

5 Scrie pe spațiile libere: va/v-a, la/l-a.

Mâine _____ veni verișoara noastră de _____ mare. _____ trimis și vouă o vedere?
_____ sunat și pe fratele meu să-i dea vestea cea mare.

Invitația

1 Completează spațiile libere din invitație cu elementele care lipsesc.

2 Citește invitația dată și răspunde la întrebări.

a) La ce eveniment face referire invitația?

b) Care este data desfășurării evenimentului?
Dar ora?

c) Cine va veni la eveniment?

Crăciunul iarăși a venit
Și o serbare am pregătit.
Vă invităm să-mbrățișați urarea noastră
Și s-o primiți în sufletele dumneavoastră!
Joi, 20 decembrie, la ora 13:00,

Vine, vine Moș Crăciun,
Moșul scump, Moșul cel bun!
Vă așteptăm cu mult drag,
Să-l întâmpinăm în prag!

3 Redactează, pe spațiul dat, o invitație la serbarea „Carnaval de toamnă”.

Așezarea textului în pagina caietului

1 Completează casetele cu denumirea potrivită din paranteză.

→ 20.IX.2021

→ **Ciuboțelele ogarului**

după Călin Gruia ←

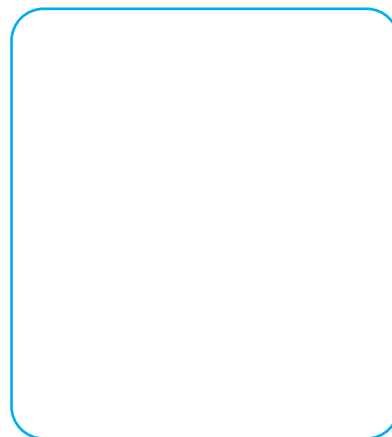
→ De unde avea lepurele doi galbeni, nici eu nu știu! Dar povestea spune că, într-o toamnă, el pornise spre un iarmaroc vestit...

→ Și cum mergea lepurele uitându-se când în dreapta, când în stânga, ciulind urechile la orice foșnet, iată că mai spre seară se întâlnește pe o potecă cu Ogarul...

→ După ce-și dădură binețe, ca doi călători de treabă, o porniră împreună prin desișul pădurii...

(alineate, dată, titlu, autor)

2 Transcrie primele opt versuri din poezia „Invitație la spectacolul Toamnei”, de Vali Slavu. Desenează în chenar fructele la care se face referire în aceste versuri.

3 Scrie toate posibilitățile de despărțire la capăt de rând a următoarelor cuvinte:

veverițe

septembrie

dimineața

învățare

ve-verițe

veve-rițe

veveri-țe

Lecturăm, comunicăm

1 Asociază fiecărei litere cifra corespunzătoare informațiilor desprinse din textul „Basmul toamnei”, după Ionel Teodoreanu.

a) Merele și perele	1. râd.
b) Gutuile	2. se minunează.
c) Bostanii	3. fug.
d) Nucii	4. trage cu urechea.
e) Prunii	5. îngălbenesc.
f) Floarea-soarelui	6. cosesc.
	7. se-ntreabă.

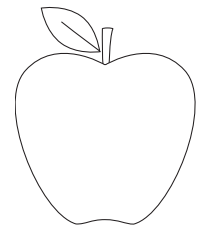

2 Completează casetele cu vietățile întâlnite în textul „Basmul toamnei”, după Ionel Teodoreanu.

3 Colorează în careu cuvintele care denumesc plante și apar în textul „Basmul toamnei”, după Ionel Teodoreanu. Scrie pe frunză numărul cuvintelor de pe verticală și pe fruct numărul cuvintelor de pe orizontală.

Z	H	P	E	R	I	B	I	C
A	G	T	M	B	C	O	J	A
N	U	C	I	D	G	S	K	S
V	T	E	F	E	H	T	L	T
L	U	M	E	R	I	A	M	A
H	I	V	P	R	U	N	I	N
S	U	N	O	N	V	I	E	I

Recapitulare

1 Numerotează în ordine ideile din textul „Povestea toamnei”.

- Soarele nu se lasă prins.
- Bătrânul Anotimpurilor avea patru fiice.
- Tatăl i-a promis o haină din razele Soarelui.
- Toamna dorea ca Soarele să strălucească numai pentru ea.
- Era momentul ca cea de-a treia fiică să plece în călătorie.

2 Transcrie, în ordine, ideile de la exercițiul 1, respectând regulile de așezare a textului în pagina caietului.

3 Completează spațiile libere cu cuvintele potrivite: *căi, că-i, sar, s-ar, va, v-a, la, l-a*.

_____ înțeles _____ place să meargă pe _____ diferite. _____ fi bucurat dacă putea să îl însoțească _____ acel eveniment.

_____ peste faptul că _____ încântat propunerea lui. _____ sosi momentul când veți afla adevărul.

4 Redactează o invitație la o piesă de teatru.

AUTOEVALUARE

Câți peștișori ai pescuit?

1 Colorează cu galben cuvântul cu sens asemănător și cu verde cuvântul cu sens opus. **(6 pești)**

liniște	<i>gălăgie</i>	<i>plăcere</i>	<i>tăcere</i>
mâhnire	<i>întristare</i>	<i>voioșie</i>	<i>întuneric</i>
spaimă	<i>ură</i>	<i>curaj</i>	<i>frică</i>

2 Completează cu *într-o/într-un, dintr-o/dintr-un* și încercuiește varianta corectă a cuvintelor scrise înclinat. **(6 pești)**

La pescuit

_____ zi am mers *împreună/împreună* cu prietenul meu la pescuit.

Am pus momeala _____ borcan. Andrei a scos _____ *rucsac/ruxac* multe *acuri/ace*. Am stat la umbră sub o salcie pletoasă. _____ parte se auzea murmurul apei.

A fost o zi minunată și ne-am întors cu mulți pești!

3 Rezolvă rebusul pentru a afla denumirea anotimpului recoltelor. **(6 pești)**

1. Cum se numește colecția de lucrări, teme, materiale ce aparțin unui elev?

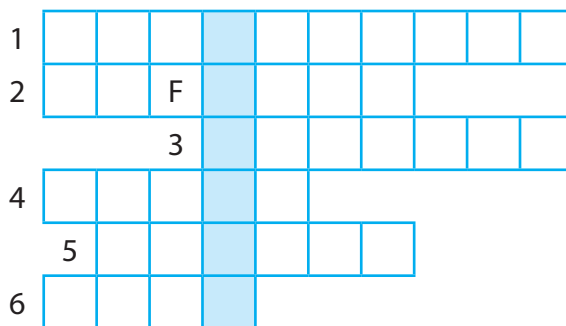
2. Invitația are scopul de a _____.

3. Fiecare vers se scrie cu _____.

4. Zâna-Toamnă ne-a invitat în Pădurea de _____.

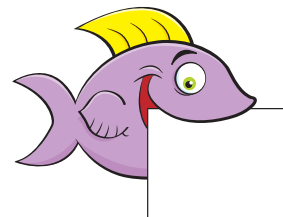
5. Melodie sau ...

6. În partea dreaptă a paginii se scrie _____.

Mă evaluez!

1	Două cuvinte corecte	Patru cuvinte corecte	Șase cuvinte corecte
2	Două cuvinte corecte	Patru cuvinte corecte	Șase cuvinte corecte
3	Două cuvinte corecte	Patru cuvinte corecte	Șase cuvinte corecte

S = 1-6 pești
B = 7-12 pești
FB = 13-18 pești

EVALUARE

Ploaie de toamnă

de Vali Slavu

Norii parcă-s la paradă,
Se foiesc pe cer, hoinari
Și din ei încep să cadă
Stropi din ce în ce mai mari.

Un cățel cu blana udă
Se adăpostește-n casă
Și exclamă, plin de ciudă:
„Of, ce toamnă plângăciosă!”

1 Identifică în textul poeziei perechi de cuvinte care rimează, după modelul *udă-ciudă*.

2 Scrie cuvinte cu sens opus pentru cuvintele subliniate în poezie.

3 Bifează enunțurile în care cuvântul evidențiat are același înțeles cu cel din poezie.

☐ Îți cer o carte de povești.	☐ Privesc spre cer cu duioșie.
☐ M-am născut în luna mai .	☐ Pe zi ce trece îmi place mai mult de tine.
☐ Nu pot lua pe mine haina udă .	☐ Tina udă florile.

4 Încercuiește forma corectă a cuvintelor evidențiate.

Sar/S-ar gândi să treacă pe *la/l-a* tine.
la/l-a spus *căi/că-i* greu să *sar/s-ar* peste obstacol.
Mereu *la/l-a* încurajat antrenorul.

Descriptori de performanță

	Competențe specifice	Suficient	Bine	Foarte bine
1	3.1	O pereche corectă	Două perechi corecte	Trei perechi corecte
2	3.4	Un cuvânt corect	Două cuvinte corecte	Trei cuvinte corecte
3	3.4	Un enunț corect	Două enunțuri corecte	Trei enunțuri corecte
4	3.5	1-2 cuvinte corecte	3-4 cuvinte corecte	5-6 cuvinte corecte

Exersăm, ne dezvoltăm și prin joc recuperăm

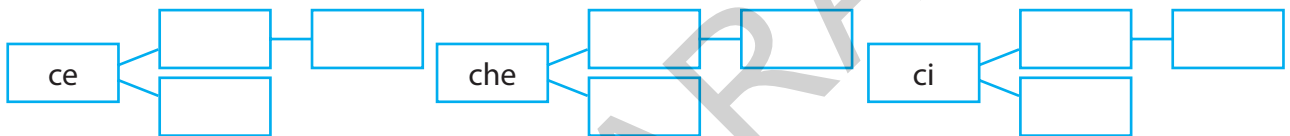
1 Alătuiește trei enunțuri în care să introduci cuvântul evidențiat în imaginea de mai jos, respectând semnele de punctuație și indicațiile date.

- a) la început;
- b) în interior;
- c) la sfârșit.

- a) _____ .
- b) _____ !
- c) _____ ?

2 Completează cu silabe potrivite, pentru a forma cuvinte.

3 Încercuiește forma corectă.

Fi/Fii cumintel!

Dacă ai *fi/fii* aici m-aș bucura.

Nu *fi/fii* rău!

Să *fi/fii* fericit!

Vei *fi/fii* cel mai bun!

O să *fi/fii* câștigător!

4 Înlocuiește cuvintele subliniate cu un singur cuvânt care are același înțeles.

Bulgărele de aur nu mai strălucește cu putere. (_____)

Din norii grei cad lacrimi de cristal. (_____)

Pe cer apare un pod multicolor. (_____)

5 Formulează câte două enunțuri în care cuvintele sugerate de imagini să aibă înțeles diferit.

CUPRINS

<i>Cuvânt-înainte</i>	3
Evaluare inițială	4
Unitatea tematică 1 – Împărăția toamnei	6
<i>Toamna lungă</i> , după George Topîrceanu	6
Să scriem corect! <i>căi/că-i; sar/s-ar</i>	7
<i>Invitație la spectacolul Toamnei</i> , de Vali Slavu.....	8
Să scriem corect! <i>va/v-a; la/l-a</i>	9
Invitația	10
Așezarea textului în pagina caietului	11
Lecturăm, comunicăm	12
Recapitulare	13
Autoevaluare	14
Evaluare	15
Exersăm, ne dezvoltăm și prin joc recuperăm	16
Unitatea tematică 2 – Tărâmul fermecat al culorilor și al sunetelor	17
<i>Muzicanții din Bremen</i> , după Frații Grimm	17
Să scriem corect! <i>nul/nu-l</i>	18
Personajele textului.....	19
<i>O să fiu Verde!</i> , după Elia David	20
Semnele de punctuație.....	21
Lecturăm, comunicăm.....	23
Recapitulare	24
Evaluare	25
Exersăm, ne dezvoltăm și prin joc recuperăm	26
Unitatea tematică 3 – Pe meleagurile meșteșugurilor	27
<i>Banul muncit</i> , după Alexandru Mitru.....	27
Să scriem corect! <i>ia/i-a; sa/s-a; sau/s-au</i>	28
Scrierea textului în care se prezintă o întâmplare trăită	29
<i>Povestea cârții de povești</i> , după Emilia Căldăraru.....	30
Să scriem corect! <i>săi/să-i; ceai/ce-ai</i>	31
Povestirea orală a unor întâmplări citite	32
Lecturăm, comunicăm.....	33
Recapitulare	34
Evaluare	35
Exersăm, ne dezvoltăm și prin joc recuperăm	36

Unitatea tematică 4 – Popas în țara mea	37
<i>Din viața dacilor</i> , după Alexandru Vlahuță.....	37
Să scriem corect! <i>neam/ne-am</i>	38
Textul nonliterar	39
Lecturăm, comunicăm	40
Recapitulare	41
Evaluare	42
Exersăm, ne dezvoltăm și prin joc recuperăm	44
Unitatea tematică 5 – Printre troiene	46
<i>La săniiș</i> , după Ion Agârbiceanu	46
Să scriem corect! <i>nea/ne-a</i>	47
Cuvântul, parte de vorbire	48
Substantivul	49
Afișul	52
<i>Moș Crăciun</i> , de Otilia Cazimir.....	53
Să scriem corect! <i>ca/c-a</i>	54
Lecturăm, comunicăm	55
Recapitulare	56
Evaluare	57
Exersăm, ne dezvoltăm și prin joc recuperăm	58
Unitatea tematică 6 – În timp și spațiu	59
<i>Planeta pitică</i> , după Adina Popescu	59
Să scriem corect! <i>n-ar/n-o</i>	60
Adjectivul. Numărul și genul	61
Descrierea unui obiect/unei persoane	63
<i>Extraterestrul</i> , de Emilia Plugaru	64
Lecturăm, comunicăm	66
Recapitulare	67
Evaluare	68
Exersăm, ne dezvoltăm și prin joc recuperăm	69
Unitatea tematică 7 – Printre necuvântătoare	70
<i>Un miriapod hoinar</i> , după Adina Popescu	70
Pronumele personal. Numărul pronumelui personal	71
Să scriem corect! <i>ea/ia</i>	73
Să scriem corect! <i>ei/iei</i>	74
Să scriem corect! <i>ele/iele</i>	75
Fluturașul	76
<i>Buburuza fără buline</i> , de Claudia Groza	77
Să scriem corect! <i>să-l/s-o</i>	78
Să scriem corect! <i>n-am/n-ai/n-are/n-avem/n-aveți/n-au</i>	79

Recapitulare	80
Evaluare	81
Exersăm, ne dezvoltăm și prin joc recuperăm	83
Unitatea tematică 8 – Regatul primăverii	84
<i>Ai văzut, tu, Primăvara?</i> , de Elia David	84
Să scriem corect! <i>ai/a-i</i>	85
Verbul. Numărul verbului	86
E-mailul	88
<i>Legenda rândunicii</i> (Poveste populară).....	89
Să scriem corect! <i>iar/i-ar</i>	90
Lectură, comunicăm	91
Recapitulare	92
Evaluare	93
Exersăm, ne dezvoltăm și prin joc recuperăm	94
Unitatea tematică 9 – În numele prieteniei	95
<i>Roua dimineții și prietenii săi</i> , după Claudia Groza	95
Cum adresăm o rugămintă sau o cerere?	96
<i>Bunul meu amic, Ilie</i> , după Aurora Ionescu	97
Să scriem corect!	98
Lectură, comunicăm	99
Recapitulare	100
Autoevaluare	101
Evaluare	102
Exersăm, ne dezvoltăm și prin joc recuperăm	104
Unitatea tematică 10 – Ținutul copilăriei	105
<i>Amintiri din copilărie</i> (fragment), după Ion Creangă	105
Să scriem corect! <i>cei/ce-i</i>	106
Enunțul	107
Cartea poștală	108
<i>Vacanța unui ghiozdan</i> , după Adina Popescu	109
Să scriem corect! <i>mai/m-ai</i>	110
Lectură, comunicăm	111
Recapitulare	112
Evaluare	113
Exersăm, ne dezvoltăm și prin joc recuperăm	115
Evaluare finală	116